

A Rákóczi-szabadságharc ma

A 2003. esztendő három kerek évfordulót is ígér: a Deák Ferenc-, a Rákóczi- és az Apáczai-évfordulót. Az első kettőről a *Kisebbségkutatás* tematikus számaival, a második kettőre pedig könyvek kiadásával is megemlékezünk. A mostani szám Rákóczi-tanulmányai közül (a rangsorolás igénye nélkül) *Niederhauser Emil* és a *Papp Klára–íj. Barta János* szerzőpáros munkája kívánkozik kiemelésre, mert mindkettő olyan aspektusát helyezi előtérbe a Rákóczi-szabadságharcnak, amelynek a jelenben szóló üzenete igencsak nyilvánvaló és fontos. Niederhauser Emil a szabadságharc menetét két nagy európai háború, a spanyol örökösödési háború és a nagy északi háború erőterében vizsgálja. Ám az ilyen (a szerzőtől megszokott) egyetemes igényű megközelítés olvastán sem hallgathatjuk el kérdésünket: vajon a Rákóczi-szabadságharc *nélkül* is ugyanúgy zajlottak volna le az említett nagy nemzetközi háborúk és annak következményei, mint a hamu alatt fellobbant magyar függetlenségi háborúval? A Papp Klára–íj. Barta János szerzőpáros meggyőzően dokumentálja, hogy a szabadságharc a maga oldalára tudta állítani a magyarországi nemzetiségek többségét (kivételt a délszlávok jelentettek), mert őket ugyanazok a terhek sújtották, mint a magyar népet. Hiszen tudjuk, majd a 18. század vége–19. század eleje hozza meg a felvilágosodás nyomán kibontakozó nemzeti mozgalmakat és annak vadhajtásait, a nemzeti–etnikai alapú elkülönülést és konfliktusokat. És ennek a történetnek ma sincs vége.

Cholnoky Győző

Budapest, 2003. június